

NR. 2 · 39. ÅRGANG · JULI 2009

Søværnet

TEMA

Grønland

Reportage fra Grønlands Kommando

Livet i Grønnedal

Søopmåling i Arktis

Læs også:

MINI-TEMA

– Søværnets Specialskole

Funktionsuddannelser skal strømlines

Farvel til den sorte skole

Forsker ansat på Søværnets Våbenkursus

Indhold

TEMA

Grønland

- 4 Grønlands Kommando i Grønnedal
- 6 Grønland for familiens skyld
- 8 Værnepligtige vil have mere at rive i
- 10 Sneglefart på nettet i Nordatlanten
- 12 Luft under rotorbladene
- 14 Søopmåling i Arktis

ANDET

TEMA

Søværnets Specialske

- 16 Funktionsuddannelser strømlines
- 18 Farvel til den sorte skole
- 20 Nordjyske NATO-delegerede
- 22 Forsker ansat ved Søværnets Våbenkursus
- 24 Besætning klar til første fregat
- 26 Notitser og nye bøger
- 28 Operation minesprængning 2009
- 30 Hvad blev der af dem – ELBJØRN
- 32 BALTIC SAREX
- 34 Hvad laver en orlogsprøbst

Søværnet

Udgiver

Søværnet Operative Kommando
Sødalsparken 20
Postboks 1483
8220 Brabrand
E-mail: lesek@sok.dk
Web: Forsvaret.dk/sok
Telefon: 89 43 30 99

Ansvarshavende redaktør

Kommandørkaptajn Mikael Anker
Jensen Bill

Redaktør

Pernille Kroer
Telefon 89 43 30 21
E-mail: perniklekrøer@mil.dk

Øvrig redaktion

Morten Scheelsbeck

Layout og tryk

Skabertrang / Silkeborg Bogtryk

Oplag 7500 / 4 gange årligt

Artikler til bladet

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere indsendte artikler. Stof til bladet sendes til redaktionen, der træffer beslutning om optagelse. Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Deadline for næste nummer

1. september 2009

ISSN-nummer

1903-279X

Forsvaret er blevet bedre – og dyrere!

Vi er nu ved at nå til vejs ende i det "gamle forlig", som har medført de mest markante ændringer i Forsvarets struktur i mands minde. Samtidigt venter vi i skrivende stund spændt på, hvad en ny politisk aftale om Forsvaret vil bringe.

De ændringer, som Forsvaret har gennemgået over de seneste fem år har vendt op og ned på hele organisationen og dermed berørt de fleste af os. Men det har været helt nødvendige ændringer, som har medført, at Forsvaret har bevaret sin relevans for Danmark, fordi Forsvaret rent faktisk kan bruges til de udenrigs- og sikkerhedspolitiske opgaver, som Folketinget ønsker løst. Forsvaret er i dag i stand til at yde en international indsats, som med rette hoster respekt og anerkendelse, vel at mærke samtidigt med at et stigende antal nationale opgaver herhjemme og i Nordatlanten bliver løst med samme høje kvalitet.

Ikke mindst Hærens enestående indsats i Helman-provinsen i Afghanistan fortjener, at vi alle kipper med flaget. En mission, hvor de danske soldater jævnligt er krigsmæssigt indsat, og som fordrer, at der til stadighed stilles det nødvendige materiel og udstyr til rådighed.

Det er derfor også en indsats, hvor de tilknyttede driftsudgifter er meget store på grund af operationernes karakter – så store, at de faktisk har sprængt budgetrammerne.

Også på en række andre driftsområder har Forsvarets økonomi udviklet sig anderledes end forudset, hvilket har ført til, at vi her i det gamle forligs sidste år er nødt til at rebe de økonomiske sejl ganske betydeligt, hvis Forsvaret skal gå ud af forligsperioden med et acceptabelt resultat.

Vi har derfor i de seneste måneder – med Forsvarskommandoen for bordenden – gennemført en kortlægning af mulighederne for at reducere udgifterne, så økonomien ved forligets afslutning den 31. december i år er i balance. Først og fremmest har vi set på de muligheder, der er for at udskyde aktiviteter og udgifter fra 2009 til 2010, men det alene løser ikke hele problemet. Det har derfor også været nødvendigt at finde områder, hvor der kan gennemføres egentlige besparelser og nedskæringer her og nu.

Mit fokus i denne proces har for det første været at undgå uønskede langvarige følger. Derfor har jeg friholdt skolestrukturen, så de uddannelser, der er helt nødvendige for, at vi også kan løse vores opgaver de kommende år, kan fortsætte som hidtil. Jeg har også gjort alt for, at den operative opgaveløsning bliver berørt mindst muligt. Det har dog ikke været muligt helt at undgå konsekvenser inden for den operative virksomhed. Derfor har vi besluttet at aflyse den lavest prioriterede del af vores øvelsesvirksomhed, og vi reducerer vagttjenesten ved OPLOG, så serviceniveauet bliver noget lavere, end vi er vant til. Derudover pågår der i skrivende stund stadig overvejelser om mindre justeringer i vores tilstedeværelse i Nordatlanten her i efteråret samt søopmålingen på Grønland.

Det betyder omvendt, at de resterende besparelser kun kan hentes i stabs- og

støttestrukturen. Her har jeg stort set indstillet alt merarbejde og rejseaktivitet plus en række planlagte konferencer m.v. Og kære læser, jeg har også besluttet at skære den næste udgave af dette blad væk, og vi overvejer lige nu, hvorvidt vi skal benytte denne lejlighed til helt at "gå elektronisk" i fremtiden.

Jeg er bestemt ikke tilfreds med denne situation, og vi går nogle hårde måneder i møde. Da jeg endnu ikke kender resultatet af forligsforhandlingerne, kender jeg af gode grunde heller ikke de overordnede økonomiske rammer for Forsvaret i de kommende år. Men jeg tror, at det vil være rimeligt at antage, at hvis vi skal undgå at komme i en tilsvarende situation, når næste forlig rinder ud, så er det nødvendigt at reducere i Forsvarets operative kapaciteter uanset, at der måtte blive tilført flere penge. Der er heller ingen tvivl om, at det er helt afgørende for Forsvaret, at vores evne til at styre vores økonomi løbende gennem forliget skal forbedres.

Når det nye forsvarsforlig er indgået, vil jeg snarest muligt informere om de konsekvenser, som forliget indebærer for Søværnet.

Med tak for din indsats for Søværnet i den første halvdel af 2009, ønsker jeg dig og din familie en god sommer.

Med venlig hilsen
Nils Wang

TEMA: Grønland

Grønland

Denne udgave af SØVÆRNET sætter fokus på den store smukke, grønne og hvide ø oppe nord på. Opgaverne, som Søværnet udfører. Menneskene bag jobbene. Historien og de problemer, som nogle møder undervejs.

Grønlands Kommando i Grønnedal

Det var amerikanske styrker, der under Anden Verdenskrig etablerede militærstationen Green Valley. Siden 1951 har Grønlands Kommando (GLK) haft hovedkvarter i den smukke dal mellem Arsuk-fjorden og de høje fjelde.

GLK varetager mange forskellige opgaver fra stationen i Grønnedal. Fra farvands- overvågning og suverænitetshævdelse til fiskeriinspektioner, eftersøgninger og søredninger. Alt dette og meget mere koordineres og tilrettelægges fra den blå administrationsbygning midt i den lille by i det sydvestlige Grønland. Her er kommandørkaptajn Jan Bøgsted stabschef, og han er ikke i tvivl om, hvad GLK's allervigtigste opgave er:

"Vores vigtigste opgave er at forberede det militære beredskab, hvis det på et tidspunkt skulle blive nødvendigt for

Danmark at forsvare Grønland i krig. Herunder hvordan vi hurtigt kan få styrker hertil," forklarer kommandørkaptajnen og fortsætter: "Det er jo heldigvis ikke aktuelt, så derfor har vi også mange andre vigtige opgaver. Alt i alt en rigtig spændende og udfordrende vifte."

Bindeled mellem stab og chef

Jan Bøgsteds arbejde går groft sagt ud på at sørge for, at staben i GLK fungerer. Han sørger for, at chefen for Grønlands Kommando, kontreadmiral Henrik Kudsk, uden problemer kan varetage sit job som øverst ansvarlige for GLK. På den måde

er Jan Bøgsted også en slags forbindelse mellem staben og chefen, og det er en stilling, han er meget glad for:

"Det er spændende at være med, så at sige, midt i det hele. Det giver mig selvfølgelig en mulighed for at sætte mit præg på sagerne, når de kommer igennem mig."

Et lille, tæt samfund

Der er i alt 64 militært ansatte i Grønnedal, som dermed udgør langt den største portion af GLK-ansatte i Grønland. Derudover er der 12 ansatte ved Slædepatruljen SIRIUS og to ved Forsvarets

På arbejde: Kommandør-kaptajn Jan Bøgsted ved sit skrivebord i administrationsbygningen Grønnedal.

TEKST OG FOTO: MORTEN SCHEELSBECK, JOURNALISTPRAKTIKANT, SOK

Vagt Mestersvig på østkysten. Der sejler desuden konstant inspektionsskibe og -fartøjer rundt ved Grønland. De er ikke en del af GLK, men under sejlads er de under GLK's kontrol.

"Vores vigtigste opgave er at forberede det militære beredskab, hvis det på et tidspunkt skulle blive nødvendigt for Danmark at forsvare Grønland i krig."

I alt bor der omkring 140 indbyggere i Grønnedal, inklusiv mange af de ansattes familier, som tager med derop og bor i perioder på typisk to år.

Folk er derfor meget tæt på hinanden og kender hinanden godt. Men selvom omgivelserne sætter naturlige begrænsninger på bevægelsesfriheden og afvekslingerne, er der aldrig to dage, der er ens.

Enestående oplevelser i Grønland

Jan Bøgsted har været stabschef i Grønnedal siden april 2008, men han har

tidligere arbejdet som sektionschef i Grønnedal fra 1995 til 1999, så han kender til hverdagen i den lille bygd.

"Det er enormt spændende at arbejde i et så anderledes og skiftende miljø, og ingen dage ligner hinanden. Det giver mulighed for nogle ret enestående oplevelser at arbejde heroppe, og dem er vi meget glade for," fortæller han og lader blikket glide fra vinduet fyldt med fjeld, fjord, is og sne til computerskærmen, hvor en mail dumper ind.

Området er øde og barsk, og det ligger langt fra det, vi normalt ville kalde for civilisation.

"Vi er jo ikke så mange mennesker heroppe, men det har til gengæld den fordel, at kommandovejene er korte og hurtige. Derfor føler vi os også meget tæt på beslutningerne – hvad enten det er nogle, der skal tages i Søværnets top eller af politikerne heroppe, som vi har et godt samarbejde med. Det kunne ikke være meget bedre," konkluderer han.

Lokal begejstring for dansk tilstedeværelse

De få, nærliggende bygder og de lokale grønlændere nyder godt af Grønlands Kommandos repræsentation i området, og Jan Bøgsted vurderer, at danskerne er populære af flere årsager.

"De få lokale, der bor i området, er meget glade for os. Eksempelvis tager vores læge hver 14. dag over til den lille bygd Arsuk, hvor der bor omkring 150 mennesker. Derudover hjælper vi de lokale fiskere og fangere ved at bryde isen i fjorden ind til byggerne, så de uden problemer kan komme frem og tilbage. Det er de overordentligt taknemlige for, så vi føler os særdeles velkomne, og det er vigtigt for både os og dem," fortæller han. ■

GRØNNEDALS HISTORIE

1941: Amerikanske tropper overtager forsvaret af Grønland under krigen. I november beslutter USA sig for at etablere forsvarsanlægget Grønnedal.

1943: Grønnedal færdigbygges af amerikanerne i april. Samme år anlægges lufthavnen i Narsarsuaq.

1951: Danmark overtager Grønnedal fra USA. GLK oprettes med hovedkvarter i Nuuk, men flyttes en måned senere til Grønnedal. De sidste amerikanere forlader Grønnedal året efter.

1958: Grønnedal begynder at tage form. Nu er der både familiehus, skole, gymnasstiksal og forplejning.

1964: Der bygges administrationsbygninger til GLK, Flåderadio Grønnedal og Flådestation Grønnedal.

1978: Flådestationen nedlægges, og strukturen ændres, så GLK overtager flere opgaver.

1987: Nabobyen Ivigtut lukker sit kryolitbrud, og den lille bygds sidste indbyggere flytter til Grønnedal.

Hovedkontoret: Den blå administrationsbygning midt i Grønnedal, hvor staben arbejder fra.

Grønland for familiens skyld

Per og Diana Hansen bor i Grønnedal med deres to børn, Celina og Lucas. De har aldrig haft det bedre. Kodeordene for det dejlige liv er familie, venner, natur og masser af dyrebar fritid sammen.

➤ I den skønne Arsuk-fjord ligger Grønnedal med sine 140 indbyggere. Blandt dem er Per og Diana Hansen. Per på 28 år er marineoverkonstabel og ansat i Søværnet. Han arbejder på autoværkstedet nede i midten af byen. Diana på 27 år er i fuld gang med at læse HF over internettet, og derudover arbejder hun på deltid i byens lille kabys. Det er faktisk anden gang, familien bor i Grønnedal, for de ville simpelthen så gerne tilbage til det lille paradis i bunden af fjorden.

Det er aften, og Diana og Per står sammen i køkkenet og er ved at gøre maden klar. Børnene, Celina på syv og

Lucas på tre år, render utålmodigt rundt om benene på deres forældre og spørger, hvornår det er spisetid. De skal have mexicansk mad med både salat, tomat og agurk, for der er lige kommet friske forsyninger til byen.

Værdifuld familietid det vigtigste

"Det er simpelthen fantastisk dejligt at bo her i Grønnedal, når man er en familie. Vi har alt i alt boet her i fire år nu, over to omgange. Vi flyttede hertil, fordi vi mente, at nu skulle der ske noget spændende i vores liv. Så fik Per muligheden for at

komme hertil, og det var en så spændende udfordring, at det måtte vi simpelthen prøve," fortæller Diana.

Hjemme i Danmark gik hun på frisørskole, mens Per sejlede for Søværnet. Børnene gik i børnehave og vuggestue, så far, mor og børn besluttede sig for at tage springet til Grønland, mens børnene var små, og familien kunne nå at få en masse værdifuld tid sammen. Og det har de fået.

"Det er simpelthen fantastisk dejligt at bo her i Grønnedal"

Hygge: Familien Hansen sørger for at bruge så meget tid sammen som muligt. Her er de i gang med et spil efter aftensmaden.

"Det er simpelthen bare så dejligt at være her. Intet stress og jag, men masser af familietid, og det er det vigtigste for os," forklarer Diana.

Hun synes, at de forskellige familier i Grønnedal generelt har det rigtig godt med hinanden socialt. De ser hinanden meget, de spiser meget sammen og laver udendørs aktiviteter sammen. De bor også lige ved siden af hinanden i de små rækker af næsten ens huse, der minder en lille smule om et dansk sommerhuskvarter.

"Vi tænker meget over, at vi skal nå at udnytte tiden heroppe så godt som muligt sammen. Vi ved jo, at vi skal væk herfra igen," siger Diana.

TEKST OG FOTO: MORTEN SCHEELSBECK,
JOURNALISTELEV, SOK

Køkkentjans: Per og Diana hjælpes om maden. Nye forsyninger er netop kommet til Grønnedal, og det fejres med mexicansk.

Ikke plads til stress og jag

Per er i gang med at skære salat. Han kan bedre lide at bo i Grønland end i Danmark. Årsagerne er mange, men han lægger også mest vægt på tiden med familien:

"Jeg har et supergodt 8-16-job, som jeg er meget glad for, men fritiden er noget helt specielt. Vi tager på hytteture, vandreture, fisketure, snescooterture og små sejlture. Vi går på jagt. Hygger os generelt. Det er fantastisk!" smiler han og fortsætter:

"Og når vi er heroppe, skal jeg ikke ud at sejle og forlade familien flere måneder ad gangen," understreger Per og kløver en frisk agurk.

Mangel på friske varer

Netop manglen på friske madvarer kunne være en årsag til ikke at være så glad for livet i Grønland, men Diana ser positivt på det:

"Det er ikke noget problem. Vi får friskvarer og mejeriprodukter en gang om måneden, og så er der jubel og glade dage. Bananer og agurker ryger meget, meget hurtigt. Vi kan nu ikke rigtig klage over det, for jeg synes alligevel, vi er rimeligt privilegerede, når man tænker på, hvor i verden vi befinder os."

De friske varer holder typisk et par uger, og så må man klare sig yderligere to uger, før der kommer forsyninger igen, men det er altså ikke det, der slår skår i glæden hos familien.

"Vi tager på hytteture, vandreture, fisketure, snescooterture og små sejlture. Vi går på jagt. Hygger os generelt. Det er fantastisk!"

Børnene i Bamsemut

Børnene trives også rigtig godt. De har legekammerater lige ved siden af, og der kører meget sjældent biler rundt på de små veje. Børnene kælker og leger i sneen, og de er næsten ikke til at drive ind om aftenen.

"Jeg vil meget gerne opfordre alle forældre, der har muligheden for at tage

herop, til bare at komme af sted. Så kan man i hvert fald også sige, at man ikke har boet på den samme villavej hele livet," siger Per med et glimt i øjet.

Forældrene er i øvrigt også enige om, børnehaven og skolen er nogle rigtig gode tilbud, og det er deres opfattelse, at børnene lærer det, de skal.

Børnehaven hedder Bamsemut, og her går 17 børn. Der er fem ansatte i Bamsemut – alle sammen mødre til nogle af børnene.

Anita Iversen er pædagog og leder i Bamsemut, og hun kunne ikke være meget mere glad for sit job:

"Vi er ude at lege i sneen næsten hver dag. Sommetider kan det selvfølgelig være for koldt, men hovedsagligt er vi ude en eller to gange om dagen. Vi kælder eller står på ski. Vi bygger snemænd og snehuler. Det er et slaraffenland for børn."

Per og Diana skal tilbage til Danmark igen til sommer næste år. Til den tid har de boet i Grønnedal i alt i fire år. ■

Bolig: Familiens hus i midten af Grønnedals lille beboelseskompleks. Der er både kælder og stueetage og verdens største have.

TEMA: Grønland

Hvad er det bedste ved at sejle inspektionsskib?

Vi har spurgt en håndfuld besætningsmedlemmer en eftermiddag på HVIDBJØRNEN.

MARIA GAD THORSON, marineoverkonstabel. Første tur med inspektionsskib.

Det er nok de fantastiske kolleger. Det har virkelig været en oplevelse ud over alle mine forventninger at være med her. Og så naturen! Helt klart. Vi er så små og sejler rundt i en så storslået natur. Det er næsten ubeskriveligt.

Værnepligtige vil have mere at rive i

Inspektionsskibet HVIDBJØRNEN har 16 værnepligtige med om bord. Normalt er de med i fem uger, som afslutter deres værnepligt i Søværnet. De er glade for oplevelserne og kammeratskabet, men de keder sig og vil have større ansvar.

De værnepligtige begynder deres tid på skibet med en turnus i hver af skibets fire divisioner. Når de har været på turnus i divisionerne og prøvet alle skibets normale opgaver, skal de prioritere dem ud fra, hvor de gerne vil fortsætte resten af deres tid. De er ganske vist tilfredse med deres arbejdsopgaver på skibet, men de har for lidt at rive i, og de keder sig.

Vil have kortere sejltid

Alexander Stahlhut er 20 år og kommer fra Hundested. Han meldte sig som værnepligtig i Søværnet, fordi hans storebror har sejlet. Hans ønske var først og fremmest at sejle inspektionsskib og dernæst

at komme til Grønland. Han arbejder i kabyssen på HVIDBJØRNEN, hvor han laver mad, rydder af og går til hånd. Men han keder sig meget af tiden:

"Arbejdet er fint nok. Man laver jo noget, når man laver noget. Det kan godt være lidt kedeligt, hvis man bare sejler rundt, men når man samtidig får muligheden for at opleve specielle ting som at se nordlys, hvaler, komme en tur ud på isen osv., så opvejer det helt bestemt de lidt kedelige timer," fortæller han.

Inden Alexander Stahlhut begyndte som værnepligtig, havde han overvejet at fortsætte i Søværnet som søofficer, men nu er han bange for, at han vil komme til at kede sig i det lange løb. På spørgsmålet om, hvad han helst ville lave om ved tiden om bord på skibet, svarer han:

"Sejltiden skulle være kortere. Jeg synes, vi er her i al for lang tid i forhold til, hvor meget der er at lave. Jeg savner noget mere action, og jeg savner at blive presset noget mere."

Hygge: De værnepligtige har det hyggeligt, selvom de keder sig en del af tiden. Her spiser Alexander Stahlhut, i lyseblå skjorte øverst, aftensmad med sine kammerater.

For lidt at lave

Lige som de andre værnepligtige på HVIDBJØRNEN er Alexander Stahlhut glad for det sociale liv blandt de unge, men det er altså ikke nok til, at han vil fortsætte i Søværnet:

"Vi bliver jo automatisk sammen, når vi er så meget sammen, så vi har det glimrende med hinanden. En håndfuld af de værnepligtige her vil gerne fortsætte i Søværnet, men de fleste har som jeg mistet motivationen, fordi vi ofte sumper sammen, når der ikke er så meget at lave," forklarer han.

En af Alexander Stahlhuts kolleger som værnepligtig er Claus Andersen, der er 21 år og fra Dronninglund. Han har også meldt sig frivilligt, fordi både hans far og hans bror er ansat i Søværnet. De havde fortalt ham så meget godt om det, at han besluttede sig for at gå samme vej. Han arbejder til daglig i maskinen med forskellige småting og reparationer. Han er med til at tjekke ting som helofuel og olie på maskinerne. Men han vil gerne have mere at lave:

"Jeg er glad for opgaverne, og jeg synes, det er spændende at arbejde med maskinen, men jeg synes, der er for lidt at lave. De fastansatte har jo ansvaret, og det kan let komme til at betyde, at det kun er dem, der tager sig af de lidt

FRANK THORSON,
kaptajnløjtnant. Har været med
på over 30 togter.

HENRIK JUHL, SERGENT.
Har sejlet inspektionsskibe
i halvandet år.

ANDERS HAAHR BUSSE,
overkonstabel. Har sejlet inspek-
tionsskibe i fire et halvt år.

KEVIN VON DER LIPPE,
konstabel. Andet togt med
inspektionsskib.

Det er faktisk arbejdstiden, synes jeg. To måneder lige på og hårdt og så to måneder derhjemme, hvor man både kan slappe af og samtidig lade op igen. Både perioderne til søs og derhjemme er dejlige og altid helt specielle.

Det er stabiliteten i programmet. Der er styr på sagerne, og man ved, hvornår man skal sejle, og hvornår man har fri. Det passer mig godt. Derudover synes jeg, at vi i besætningen fungerer rigtig godt med hinanden. Jargonen er afslappet, og jeg er meget glad for mine kolleger.

Jeg er dykker, så jeg vil sige, at de mange alsidige opgaver både på skibet og i vandet er det bedste for mig. Der er ikke to dage, der er ens. Jeg synes også, vi har et godt kammeratskab blandt besætningen, og det er bestemt også med til at gøre arbejdet sjovere.

Vi får nogle fede oplevelser. Det er en spændende blanding af arbejdsopgaver, og vi kommer rundt og erfarer en masse, som man ellers ikke lige får muligheden for. Jeg har selv været værnepligtig her på skibet, og efter det gjorde jeg alt, hvad jeg kunne for at komme tilbage hertil. Det siger vist det hele.

Gruppenfoto: De værnepligtiges eget billede af hele holdet på isen foran HVIDBJØRNEN.

mere indviklede opgaver. Det er selvfølgelig logisk nok, men det er samtidig en smule ærgerligt for os, når vi mener, at vi godt kan være med alligevel. Lidt kedeligt," forklarer han og afslutter:

"Rent fagligt er det peace of cake, så jeg håber at få noget mere mellem hænderne."

Et spørgsmål om sikkerhed

Orlogskaptajn Finn Hansen er sagsbehandler i uddannelsesafdelingen i SOK. Han er med til at udforme og koordinere de værnepligtiges uddannelsesbehov og -system:

"Vores generelle billede er, at de værnepligtige er tilfredse med vores uddannelse af dem. Det er både, hvad vi får at vide fra skolebefalingsmændene, fra skibene og ikke mindst fra værnepligtsrådet, hvor de værnepligtige jo selv står for evaluering," forklarer han.

"Der er jo også et vigtigt spørgsmål om sikkerheden i det her. Jeg forstår godt, at de unge meget gerne vil deltage mere, men vi vægter sikkerheden højt på skibene. Når de værnepligtige trods alt kun er med fem eller seks uger, så kan vi ikke nå at give dem den nødvendige uddannelse til at nå alle de sjove ting som arbejdet med fx helikopteren," forklarer Finn Hansen. Han slår samtidigt fast, at det altid vil være ledelsen på skibene, som afgør, hvad de værnepligtige kan komme til at arbejde med i deres hverdag.

Realistisk billede af Søværnet

I uddannelsesafdelingen er de ganske vist opmærksomme på, at der på skibene kan sidde nogle værnepligtige og kede sig lidt ind imellem, men Finn Hansen vil ikke være med til at skruer et

urealistisk højt aktivitetsniveau op af hensyn til grundlaget for rekruttering:

"Hvis de unge skal have lysten til at fortsætte herinde, så skal de vide, hvad der venter dem. De skal ikke tro, at der bliver *action* konstant, for sådan er det jo ikke. De skal vide, hvad de går ind til – både for vores og for deres egen skyld," fortæller Finn Hansen og sætter trumf på:

"42 procent af alle vores værnepligtige søger om kontrakt med Søværnet efter endt værnepligt. Af dem tager vi omkring halvdelen ind, så et eller andet må vi jo gøre rigtigt," konkluderer han. ■

Værnepligtig: Claus Andersen, her er i sort, er her i gang med arbejdet sammen med nogle af de fastansatte om bord på HVIDBJØRNEN.

Sneglefare på nettet i Nordatlanten

På HVIDBJØRNEN har internetforbindelsen i to år været så langsom, at det er gået ud over både arbejdet og velfærden om bord. Men nu sker der måske noget.

➤ Det går langsomt. Ufatteligt langsomt. Faktisk går det så langsomt, at Jan Andersen, der er oversergent og forsyningsbefalingsmand på inspektionsskibet, ofte bliver nødt til frivilligt at møde flere timer for tidligt på arbejde.

Det gør han, fordi meget tidligt om morgenen er der ikke så mange til at dele forbindelsen, og så går arbejdet en smule hurtigere end resten af dagen.

Evig venten foran skærmen

Jan Andersens arbejde består blandt andet i at bestille reservedele til skibet, men det kan være noget af en tålmodighedstest:

"Først tager det mig tre-fire minutter at søge på fabriksnummeret på den ting i DeMars, vi skal have bestilt. Derefter tager det nogenlunde lige så lang tid at sende selve bestillingen af sted. Det tager altså typisk mellem seks og otte minutter at bestille en reservedel hjem, og det gør jeg omkring 30 gange om dagen," fortæller Jan, mens han tålmodigt kigger på skærmen. På fjerde minut tænker og snurrer computeren, efter Jan sendte en bestilling af sted.

"Tidligere sendte vi bestillinger af sted i papirform, og det tog jo mange dage. Nu har vi så nettet at gøre det over, men alligevel fungerer det langt fra optimalt. Jeg er rolig af natur, og det er mit held, for det kan virkelig være grænseløst irriterende," slutter han og skuler til skærmen igen.

"Det tager altså typisk mellem seks og otte minutter at bestille en reservedel hjem, og det gør jeg omkring 30 gange om dagen"

Forældet forbindelse giver problemer

Oversergent Claus Jensen er elektronikbefalingsmand, og han forklarer nærmere om den langsomme forbindelse på inspektionsskibet.

"Vi modtager internet via satellit. Når vi sejler i Grønland, får vi kun 256 kbit/sek., og det er vi altså 80 mand, der skal

deles om. Det virker, men det går ufatte- ligt langsomt," fortæller Claus Jensen. Til sammenligning sælger bredbåndsfirma- erne ikke længere forbindelser på under 2mbit/sek. Otte gange samme hastighed og så er det kun til én husstand.

Claus Jensen og hans kolleger kan bruge en hel arbejdsdag på at oprette og slette brugere, når HVIDBJØRNEN har skiftet besætning, fordi det foregår online. Det tager også utroligt lang tid at printe, fordi printerserveren står i land, og derfor er den også afhængig af internet- forbindelsen.

Ring hjem kl. 03.00

Det er ikke kun arbejdet, det går ud over, når internettet kører så langsomt. Det går også ud over velfærden blandt besæt- ningsmedlemmerne, der gerne vil kunne bruge nettet i deres fritid om bord til at kommunikere med deres familier og ven- ner derhjemme. Claus Jensen forklarer:

"Alle vil jo gerne kunne ringe gratis hjem via internettets Skype, for det koster otte kroner i minuttet fra mobilen, men hvis man vil det, kan man kun gøre det kl. 3 om natten – og det er vel at mærke

stadig, hvis der ingen andre er på," siger Claus Jensen og afslutter:

"Vi bliver nødt til at erkende, at hvis vi vil have de unge med ud at sejle, så skal ting som internet, så de kan holde kontakten ved lige med familie, venner og kærester, altså være i orden – og det er det ikke nu."

"Alle vil jo gerne kunne ringe gratis hjem via internettets Skype, for det koster otte kroner i minuttet fra mobilen, men hvis man vil det, kan man kun gøre det kl. 3 om natten"

Forbedringer på vej

I Søværnets Operative Kommando i Brabrand bliver kritikken taget til efterretning. Der arbejdes lige nu på at få fordoblet hastigheden til de to store inspektionsskibe i Nordatlanten allerede her fra denne sommer.

"Vi har for nylig bedt Forsvarets Materiel Tjeneste booke os ind på mere plads på den satellit, der lige nu giver internet til skibene nord på, og vi fik gode nyheder retur. Fra juli/august får de store skibe en 512 kbit/sek-forbindelse, og derudover arbejder vi på at skifte over til en helt anden satellit, som vil gøre det endnu lettere at sejle rundt uden at skulle af og på undervejs." Det fortæller premierløjtnant Martin Fuglsang, der er sagsbehandler i logistikafdelingen i SOK. Prisen er 500.000 kroner ekstra om året.

Han forklarer, at hvis skibene skal have endnu hurtigere forbindelser, stiller det

Tålmodighed: For oversergent Jan Andersen går det ud over arbejdet, at internetforbindelsen på HVIDBJØRNEN er så langsom. Heldigvis er han en tålmodig mand.

nye krav til både skibenes tekniske udstyr og til udbydernes dækning og priser.

Prioriteringer fra toppen

Hvis det skal blive aktuelt, er det pludselig et større, økonomisk puslespil, og så skal Søværnets ledelse til at prioritere anderledes på nogle områder. Til dette svarer chefen for Søværnets Operative Kommando, kontreadmiral Nils Wang:

"Lad mig starte med at slå helt fast, at vi i SOK er meget opmærksomme på vigtigheden af, at skibene har robuste internetforbindelser. Derfor var det også et af de prioriterede tiltag fra Søværnets side, da vi skulle give vores input

til 'de 66 tiltag'," forklarer Nils Wang og henviser til Projekt Bedre Hverdag. Han fortsætter:

"Den fordobling af båndbredden, der nu finder sted her allerede i sommer, er et udtryk for denne prioritering. Samtidigt er det også et område, som er meget dyrt, blandt andet fordi forbindelsen sker via satellit. Så omkostninger hertil skal naturligvis holdes op imod omkostninger til andre højt prioriterede områder. Jeg er dog overbevist om, at man med den kommende fordobling af båndbredden og en hensigtsmæssig styring af internettrafikken om bord også på HVIDBJØRNEN vil kunne få det til at fungere." ■

Luft under rotorbladene

Kaptajnløjtnant Pierre Bork er 32 år og helikopterpilot i Søværnet. Lige siden han var lille, har Pierre drømt om at flyve. Nu er drømmen gået i opfyldelse.

➤ Iført den obligatoriske grønne flyverjakke, ditto flyverdragt og et stort smil tager Pierre Bork imod mig, da jeg banker på døren til hans lukaf på HVIDBJØRNEN. Vi er på vej langs den vestgrønlandske kyst nord på mod Nuuk. Han er imødekomende og venlig og virker cool på den drengerøvsagtige facon. Jeg har inviteret mig selv på interviewbesøg for at høre nærmere om, hvorfor han valgte at blive helikopterpilot i Søværnet, hvad opgaverne går ud på, og hvad han bedst kan lide ved jobbet.

Hvornår fandt du ud af, at du gerne ville være helikopterpilot?

Det begyndte faktisk, da jeg var ret lille, fordi jeg har en far, der har været tekniker i Flyvevåbnets Helikoptertjeneste. Da Lynxen kom til Danmark, var jeg med ude at se den, og siden da har jeg villet flyve. Da jeg søgte ind på Søværnets Officersskole, var det dog egentlig bare for at blive søofficer i første omgang. Da jeg så havde et år tilbage på den uddannelse, valgte jeg at tage skridtet fuldt ud og søge ind som pilot i Søværnet. Så man kan sige, at jeg søgte ind på skolen på lige vilkår med alle andre, men så kom drømmen om at flyve tilbage til mig. Heldigvis.

Har du altid været glad for at flyve?

Jeg kan huske første gang, jeg var ude at flyve. Det var i et svævefly, men da kunne jeg tydeligt mærke, at bare det at

komme op i luften og kunne se verden på en helt ny måde, det var helt fantastisk. Så det har nok været min første indgangsvinkel til det, og da har jeg nok ikke været mere end seks år.

Hvordan bliver man helikopterpilot?

Man begynder på en flyveskole i Danmark, hvor man er i et halvt år i første omgang. Her skal man igennem et elementærkursus, hvor det bliver vurderet, om man er god nok til at blive pilot i Forsvaret. Når man kommer igennem dér, så kommer man på et overgangskursus, hvor man bliver forberedt på at komme til USA, hvor den egentlige flyveruddannelse finder sted.

”Da Lynxen kom til Danmark, var jeg med ude at se den, og siden da har jeg villet flyve”

Jeg kom til Pensacola i Florida, hvor jeg først begyndte at lære at flyve i en flyvemaskine det første halve år. Derefter kommer man så over og flyver helikopter.

Danmark og USA har et samarbejde, fordi vi ikke selv har ressourcer til at uddanne piloterne. Så vi udnytter deres

viden og muligheder. Amerikanerne uddanner mere end 30 nye piloter om uden, og så hopper danskere og andre bare på 'samlebåndet'.

Hvor lang tid tager det i alt at blive helikopterpilot?

Jeg begyndte i på helikopterpilotuddannelsen i 2002, og jeg kom hjem fra USA i 2004. Derefter skulle jeg så hjem og om-

Pilot: En stolt helikopterpilot foran sit foretrukne transportmiddel. Pierre Borks drøm om at flyve er gået i opfyldelse.

Landing: Pierre lander Lynx-helikopteren på HVIDBJØRNENS dæk efter en dag med øvelsesflyvninger.

skoles til Lynx-helikopteren, som er dem, vi flyver herhjemme. I juni 2007 fik jeg status som fuldt operativ, hvilket betyder, at jeg for eksempel kan flyve i Nordatlanten alene. Så det er en relativt lang uddannelse, men den er værd at vente på.

Hvad går dit job ud på?

Primært er vi oppe i Nordatlanten, hvor vi flyver søredninger og almindelig støtte til lokalbefolkningen, hvis der er brug for det. Vi flyver også ud fra skibet og undersøger, om der er is i nærheden, og så har vi også opgaver med transport til og fra skibene.

Derudover har der været nogle opgaver i forbindelse med internationale operationer såsom Task Force 151, hvor opgaverne er mere i retning af farvandsovervågning og støtte til skibene. Vi kan hjælpe til med at danne et billede fra skibet, hvor vi ser efter pirater, og så flyver vi hurtigt ud til skibe, der sender mayday i forbindelse med piratangreb.

Når vi er hjemme i Danmark, træner vi løbende og holder vores status ved lige, så vi hele tiden bliver bedre.

Hvad er det bedste ved at være helikopterpilot?

I begyndelsen var det selvfølgelig bare det at flyve, men efterhånden bliver man mere og mere opmærksom på og interesseret i selve opgaverne, og vi er utroligt meget med til at præge vores egen hverdag. Det er rigtigt fedt. Og så

selvfølgelig de flotte oplevelser, man får.

Jeg vil sige, at flyvningen i sig selv, langsomt men løbende, bliver sekundær, fordi man vænner sig en smule til det, og så er det de alsidige opgaver, der bliver det mest interessante.

"I begyndelsen var det selvfølgelig bare det at flyve, men efterhånden bliver man mere og mere opmærksom på og interesseret i selve opgaverne"

Hvilke opgaver kan du bedst lide?

Det er svært at sige, fordi nogle almindelige opgaver pludselig kan udvikle sig til noget helt andet, og så bliver det måske mere interessant og udfordrende, end man lige havde troet. Det er også kun med til at gøre jobbet spændende.

Når jeg kommer fra en opgave, hvor jeg er blevet udfordret, og hvor jeg har fået lov til at bruge alle de ting, som jeg har lært, så har det været en god opgave. Og det er så lige meget, om det begyndte som en farvandsovervågning eller som en SAR (Search And Rescue).

Hvornår føler du dig mest udfordret?

Der er tidspunkter, hvor flyvningen kan gå hen og blive rutinepræget, men det er netop der, hvor man skal sørge for at hanke op i sig selv og huske på, at ingen flyvninger er ens, og der kan altid ske noget uventet. Det er en god udfordring.

Det afhænger også meget af opgavens størrelse og kompleksiteten i den. Når vi tager af sted på en flyvning, så har vi altid lagt en plan for, hvordan det skal gå. Vi møder så at sige verden med en plan, men verden er som regel anderledes i forhold til, hvad man lige havde troet, og så kommer de spændende udfordringer.

På Grønland kan en let opgave, på grund af vejret, hurtigt gå fra at være rutinepræget til, at man virkelig bliver ført ud til sine grænser.

Kan du godt lide den slags udfordringer?

Nej, jeg vil ikke sige, at jeg specielt godt kan lide den slags udfordringer, når vejret for eksempel pludselig bliver voldsomt – men det er det, der gør jobbet interessant. Man bliver nødt til at gøre sig nogle tanker om, hvordan det kan gå. Hvis jeg skal flyve fra et sted til et andet, bliver jeg nødt til på forhånd at have gjort mig nogle tanker om, hvor jeg kan flyve hen, og hvad jeg vil gøre, hvis vejret pludselig bliver dårligt. Jeg tænker hele tiden i Plan B, Plan C og Plan D. ■

Søopmåling i Arktis

Fire danske eksperter har kortlagt en del af havbunden i Det Arktiske Ocean. Eksperternes arbejde kan resultere i, at Danmarks søterritorium udvides nord for Grønland.

➤ En ny artikel i FN's havretskommission åbner mulighed for, at kyststater kan udvide deres søterritorium ud over den hidtidige maksimale grænse på 200 sømil. Det drejer sig i bund og grund om, hvor langt et land pr. definition fortsætter ud i havet. FN har opstillet reglerne, men det er op til den enkelte kyststat at bevise, at havbundsforholdene lever op til reglerne.

Det er baggrunden for, at Danmark i seks uger i marts og april sendte fire eksperter til Det Arktiske Ocean. De fire kom fra Søopmålingen, Farvandsvæsenet og Danmarks Tekniske Universitet. Deres opgave var at måle havdybder ved positioner ud for den nordgrønlandske kyst.

Vigtige erfaringer

Ekspeditionen bestod af to søopmålere, en teletekniker og en ekspert i tyngdemålinger, og dataene fra deres dybde- og tyngdemålinger er nu sendt til videre analyse i Danmark.

Resultaterne vil være afgørende for, om Danmark/Grønland kan påberåbe sig ret til at udvide grænsen nord for Grønland i Det Arktiske Ocean.

Gravearbejde: Flere steder måtte der graves dybt ned i isen for at få en god måling.

Under alle omstændigheder har ekspeditionen givet de fire danske eksperter en række erfaringer i at måle havdybder under ekstremt kolde forhold, hvor havet er gemt væk under flere meter tyk is.

”Resultaterne vil være afgørende for, om Danmark kan påberåbe sig ret til at udvide grænsen i Det Arktiske Ocean”

Erfaringer, der kan blive væsentlige, hvis Arktis i fremtiden bliver et operationsområde for det danske søværn.

83 grader nordlig bredde

Ekspeditionens base var en canadisk teltlejr på havisen nord for Canadas nordligste punkt, Ward Hunt Island på 83 grader nordlig bredde og cirka 400 sømil fra Nordpolen.

Transporten ud til de positioner, hvor de fire eksperter skulle foretage målinger, foregik med to helikoptere, som var stillet til danskernes rådighed. Fordelen ved helikoptererne var, at de kunne lande overalt, også mellem de mange isskruninger tæt ved åbne revner i isen og på ujævne isflager. Undervejs kunne helikoptererne tanke fra olietønder, der med fly var lagt ud som depoter på havisen.

Kulden

Foruden de logistiske udfordringer ved at leve og arbejde adskillige hundrede kilometer fra nærmeste civilisation, så

var kulden den største udfordring for ekspeditionen.

Slanger og ledninger knækkede, filtre frøs til, indgange til telte feg til med sne, computerskærmene havde problemer i kulden, og et natligt besøg i toiletteltet kunne være en næsten panisk udfordring. At spise madpakken og drikke den medbragte æblejuice blev et kapløb med tiden, inden sandwich og juice frøs til is. Dertil kom det tykke lag tøj, der var nødvendigt for at holde varmen, så simple opgaver som at åbne en kasse med udstyr blev besværlige, fordi fingrene var pakket ind i store handsker.

Teltlejren, hvor danskerne var indkvarteret, kunne huse 30 personer. De 13 telte i lejren var specielt designet til brug i Arktis og var indrettet som beboelses-

telte, kontortelt, køkkentelt, toilettelt, generatortelt og værkstedstelte. Teltdugen var af isolerende materiale, og der var faste isolerede gulve og en kakkellov i hvert telt. Alligevel var det en fodkold fornøjelse: sneen, der blev slæbt ind i teltene, blev liggende. Gulvet var så koldt, at sneen ikke smeltede.

Ny ekspedition

I sensommeren 2009 deltager Danmark i endnu en ekspedition til Det Arktiske Ocean. Opgaven vil være den samme som i foråret, men udstyret bliver anderledes. Søopmålerne Morten Sølvsten og Uni Bull sejler med den svenske isbryder ODEN fra Svalbard og nordover til Det Arktiske Ocean. ODEN er udstyret med avanceret lavfrekvent ekkolod, og planen er, at ODEN skal arbejde i farvandet tæt ved Nordpolen. ■

Olie: Ved hjælp af vegetabilsk olie skaber søopmåler Uni Bull god kontakt mellem is og ekkolod.

TEMA: Søværnets Specialskole

TEKST: PERNILLE KROER, SOK

FOTO: LEIF ERNST, FORSVARETS MEDIECENTER

Søværnets Specialskole

Hvert år uddeler Søværnets Specialskole rundt regnet 3500 kursusbeviser. Dermed er Søværnets Specialskole en ganske betydelig uddannelsesinstitution i Forsvaret. Søværnets Specialskole leverer de funktionsuddannelser, der er nødvendige for, at de operative maritime enheder kan løse deres opgaver.

Funktionsuddannelser strømlines

Overliggeren for kvaliteten af undervisningen på Søværnets Specialskole skal konstant hæves. Det skal ske gennem et tæt samarbejde mellem skolens kurser.

➤ Højt specialiserede funktionsuddannelser til personallet er en af forudsætningerne for, at Søværnets enheder kan fungere og løse deres opgaver sikkert og professionelt.

Ifølge chefen for Søværnets Specialskole, kommandør Jens Claus Hansen, har fagligheden og kvaliteten af skolens kurser derfor højeste prioritet:

"Det er vores eksistensberettigelse, at vi leverer de kurser, som Søværnet har brug for. Og jo bedre vi er fagligt og pædagogisk, jo bedre kan vi uddanne Søværnets enheder, så de kan løse deres opgaver".

Nye muligheder

Jens Claus Hansens ambition er, at skolens kurser skal udvikles på basis af fælles værdier for ledelse, pædagogik og kvalitet. Det betyder, at skolerne skal ar-

bejde sammen og integrere undervisningen indbyrdes. Det vil give nye undervisningsforløb, der i højere grad er tilpasset virkeligheden ude på enhederne:

"Geografisk er kurserne spredt over hele landet, og de har tradition for at være meget autonome. Men sammen kan vi gøre noget, som vi ikke kan hver for sig. For eksempel på den taktiske officersuddannelse, hvor Våbenkurset og Taktikkurset vil kunne arbejde tættere sammen", siger Jens Claus Hansen.

Evaluerings og kvalitetssikring

Han ser også gerne et tæt samarbejde mellem kurserne og de operative enheder. Både i forbindelse med kursusplanlægningen og evalueringen af kurserne.

For eksempel ved at skolen giver enhederne et værktøj, så de i systematiseret form kan melde tilbage til skolen

om, hvordan eleverne efter endt funktionsuddannelse fungerer ude på skibene. Eller ved at skolen sender "Sea Riders" ud på enhederne for at vurdere, hvordan personallet klarer de opgaver, som de efter endt kursus skal kunne løse.

"De operative enheder skal opleve, at vi leverer varen"

"På den måde får vi en indikation af, om uddannelsen har været god, eller om vi skal gøre noget anderledes. Evaluering og dokumentation for kvaliteten af undervisningen skal være med til at drive kurserne fremad. Vi justerer hele tiden

Fælles: "Kurserne under Søværnets Specialskole skal udvikles på basis af fælles værdier", siger skolens chef, kommandør Jens Claus Hansen.

kurserne, men vi skal også benchmarke med hinanden og med civile uddannelser, så vi lærer af hinanden. Det gælder både fagligt og pædagogisk. Vi skal have skabt en fælles kultur kurserne imellem, med én fælles måde at undervise på, evaluere og kvalitetssikre", påpeger Jens Claus Hansen.

Udfordringerne

At etablere en fælles kultur for skolens kurser er blot én af flere udfordringer, som Søværnets Specialskole lige nu arbejder med.

Skolen er også gået i gang med at afdække den enkelte medarbejders kompetencer, holdt op mod de kompetencer, som medarbejderne burde have for at kunne leve op til de operative enheders krav. Målet er en strategi for kompetenceudvikling for alle skolens

medarbejdere. Herunder skal anerkende ledelse indføres i hele Søværnets Specialskole. Både i den daglige ledelse og i pædagogikken. Oveni er der endnu en stor opgave, der skal løses:

"Lige nu er vores helt store udfordring at uddanne besætningerne til Søværnets nye fregatter. Vi skal jo først have uddannet underviserne til eksperter, inden for nogle helt nye systemer. Her er muligheder for samarbejde med andre nationer i NATO. Der er ingen tvivl om, at vi skal kunne tænke nyt, blandt andet når det drejer sig om undervisningsmetoder, herunder netbaseret undervisning. De operative enheder skal opleve, at vi leverer varen. At vores kurser er professionelle, fagligt kompetente, og at de kan bruges i praksis", konstaterer chefen for Søværnets Specialskole. ■

SØVÆRNETS SPECIALSKOLE

Som en del af Forsvarsforliget 2004 blev fem selvstændige skoler lagt sammen under Søværnets Specialskole. Samtidig skiftede de fem skoler status og blev til kurser.

Foruden skolens stab, der har til huse på Holmen, består Søværnets Specialskole derfor i dag af kurserne:

- Søværnets Teknikkursus (i København)
- Søværnets Dykkerkursus (i København)
- Søværnets Våbenkursus (på Sjællands Odde)
- Søværnets Taktikkursus (i Frederikshavn)
- Søværnets Havarikursus (i Hvims i Nordjylland)

Farvel til den sorte skole

En ny måde at undervise på ved kurserne under Søværnets Specialskole skal sikre eleverne en bedre indlæring. Sandsynligvis bliver det også sjovere at være på kursus.

➤ Snart er det slut med at sætte autopiloten til, når instruktørerne ved Søværnets Specialskole stiller sig op foran tavlen.

I stedet for en traditionel undervisning, hvor læreren snakker, og eleverne lytter, skal eleverne i højere grad lære gennem praktiske opgaver og dialog. Instruktøren skal bruge varierende undervisningsformer og skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs behov for mening og forståelse af dét, instruktøren underviser i.

Bedre læring

Om den nye pædagogik siger orlogskaptajn Carsten Ewertsen ansvarlig udvikling og strategi ved i Søværnets Specialskole:

"Fagligheden på vores kurser har altid været i orden, men vi har vi ikke brugt så mange kræfter på at evaluere, om også pædagogikken er god. Det er vi imidlertid nødt til for at kunne matche elevernes forventninger og gennemføre den mængde kurser, Søværnet har behov for. Derfor giver vi nu instruktørerne nogle nye pædagogiske rammer for deres undervisning. Det vil give mere engagerede

elever og dermed en bedre læring. Det betyder dog ikke, at alle vores instruktører nu skal undervise på samme måde", understreger Carsten Ewertsen.

"Som skole har vi et konstant krav om, at vi både fagligt og pædagogisk er kompetente og dygtige"

Gode erfaringer

Søværnets Specialskole har allerede gode erfaringer fra Søværnets Våbenkursus, hvor undervisningen i nogle fag er ændret. Her kører noget af undervisning som internatkurser. Det giver en bedre sammenhæng i undervisningen, fordi den derved vil kunne fortsætte om aftenen, hvor eleverne alligevel er til stede. Desuden er undervisningen tilrettelagt, så eleverne i højere grad selv er i aktivi-

tet i størstedelen af lektionerne. Imens står læreren til rådighed med vejledning og hjælp til at finde svar på de spørgsmål, som eleverne har.

Ifølge Carsten Ewertsen bør instruktøren tilstræbe, at eleverne selv arbejder i 80 procent af undervisningen, mens den traditionelle tavleundervisning, hvor det er læreren der taler, bør begrænses til ca. 20 procent af tiden. Baggrunden for, at Søværnets Specialskole nu moderniserer pædagogikken, har flere årsager.

Googler

For det første vil nye undervisningsmetoder kunne reducere instruktørernes forberedelsestid og dermed give dem mere tid til at undervise. Ikke mindst i forbindelse med uddannelsen af besætningerne til de nye fregatter er det nødvendigt, at instruktørerne tænker i nye baner. Ellers bliver det ganske enkelt umuligt at få de omfattende kursusplaner til at hænge tidsmæssigt sammen.

For det andet har nutidens elever en anden forventning til dét at modtage

undervisning, end eleverne havde for bare få år tilbage:

”De elever, vi får ind i dag, er rigtigt gode til at tænke selv og stille spørgsmål. Typisk har eleverne også deres bærbare pc med til undervisningen, fordi de bruger den, når de tager noter. Samtidig er de trådløst koblet op på internettet og googler, hvad instruktøren siger. Som lærer bliver du derfor udfordret, fordi eleverne vil diskutere. Og det er jo netop positivt. Det skaber dialog, og dermed læring for eleven, fordi eleven selv skal forklare, hvordan han eller hun opfatter et givet problem. Men det ændrer lærerens rolle, fordi han nu ikke længere kan have svar på alt, men derimod skal kunne hjælpe eleverne med selv at finde svaret”, forklarer Carsten Ewertsen.

Den pædagogiske tanke er, at instruktøren anerkender eleven som den, han er, og tager udgangspunkt i det. Nogle lærer bedst ved at se billeder, andre ved at tegne og fortælle eller ved at røre ved tingene. Derfor skal læreren præsentere

”De elever, vi får ind i dag, er rigtig gode til at tænke selv”

læring på forskellige måder. Målet er selvfølgelig, at alle elever forstår og kan bruge dét, de har lært.

De nye pædagogiske principper vil løbende blive introduceret for instruktørerne ved Søværnets Specialskole. Det kan ske gennem planlagte pædagogiske forløb, men Carsten Ewertsen forventer også, at pædagogikken vil udvikle sig gennem videndeling, sparring og benchmarking kurserne imellem.

”Som skole har vi et konstant krav om, at vi både fagligt og pædagogisk er kompetente og dygtige. Derfor skal vi hele tiden udvikle os. Samtidig vil det medvirke til, at vi er en spændende og attraktiv arbejdsplads”, fastslår den ansvarlige for den pædagogiske udvikling ved Søværnets Specialskole. ■

BYGGER PÅ ANERKENDEDE LEDELSE

Den nye pædagogik bygger på teorien om anerkendende ledelse. Her er en af grundtankerne, at hvert enkelt menneske er noget særligt og anskuer verden ud fra sin helt egen baggrund.

Pædagogikken vil derfor være en naturlig fortsættelse af den proces, som Søværnets Special Skole starter til august, hvor begrebet ”anerkendende ledelse” vil blive introduceret for et halvt hundrede af skolens ledende medarbejdere.

Det vil ske over et forløb på tre moduler, hvor lederne mellem hvert modul skal reflektere over, hvad de har lært og bruge det i praksis. Processen slutter midt i oktober, hvorefter skolens øvrige omkring 180 medarbejdere også vil få en introduktion til, hvad anerkendende ledelse er.

Processen gennemføres med støtte fra Statens Center for Kompetence- og Kvalitetsudvikling og i samarbejde med Forsvarsakademiet og Forsvarets Personeltjeneste.

Nordjyske NATO-delegerede

En håndfuld flådeofficerer fra Søværnets Taktik Kursus i Frederikshavn repræsenterer Danmark, når NATOs medlemslande beslutter retningslinjerne for maritime procedurer i NATO-regi.

➤ Hvert år i januar pakker en delegation af fire til fem flådeofficerer kufferten i Frederikshavn for at rejse til NATO's arbejdsgruppemøde for maritime operationer. I NATO-sproget forkortet til MAROPS working group.

I det to uger lange møde deltager omkring 120 delegerede fra NATO-pagtens 28 nationer. Formålet med mødet er at diskutere og vedtage ændringer til NATOs procedurer for maritime operationer.

Bygger på erfaringer

Langt de fleste procedurer udsendes som publikationer på en CD-rom til medlemsnationerne. I trykt form, ville hver publika-

tion fylde en tyk A4-mappe. Alle publikationerne skal revideres hvert andet år.

Orlogskaptajn Per Ring Henriksen, der er chef for udviklingssektionen ved Søværnets Taktikkursus forklarer:

"Procedurerne har eksisteret og er udbygget, siden NATO blev etableret i 1949. De bygger i høj grad på de erfaringer, vi gør os, når vi deltager i NATO-operationer eller øvelser. Her skal vi følge procedurerne, og virker de uhensigtsmæssige, kan vi foreslå, at de bliver ændret", siger Per Ring Henriksen. Som en del af sit job er han koordinator i relation til NATO MAROPS-procedurerne.

NATOs mand: Som formand for MAROPS-kommunikationspanelet skal Per Ring Henriksen forsøge at finde den bedste løsning for NATO.

Det tager godt en tredjedel af hans arbejdstid. Særligt er der pres på i månederne op til MAROPS-mødet i januar, hvor alle ændringsforslagene skal vurderes.

Indflydelse

Ændringsforslagene bliver vedtaget på demokratisk vis på MAROPS-mødet. Og selv om Danmark, sammenlignet med andre NATO-lande, er en lille nation, synes Per Ring Henriksen alligevel, at der bliver lyttet til de danske argumenter:

"Vi har en god mulighed for at få indflydelse på den måde, vi gør det på i NATO. Blandt andet fordi vi er gode til at tale engelsk, og fordi vi altid er godt forberedte og er gode til at argumentere".

Under Den Kolde Krig blev der særligt lyttet til Danmarks erfaringer med at operere med hurtige torpedobåde i snævre farvande, mens de store nationer i højere grad havde fokus på operationer i åbent hav. Imidlertid har det stigende problem med pirateri igen flyttet fokus. Det er nu *force protection* (beskyttelse af styrker og enheder, særligt ved havneanløb) og til bekæmpelse af pirater. Her forventer Per Ring Henriksen, at Danmark kan bidrage til NATO med væsentlige erfaringer fra ABSALONs otte måneder lange indsættelse i Aden-Bugten i efteråret 2008 og foråret 2009.

NATO-kasketten

MAROPS-arbejdsgruppen er inddelt i fire paneler:

- styregruppe
- krigsførelse under vand
- krigsførelse over vand
- kommunikation

Danmark deltager i alle paneler og deler tillige formandsposten for kommunikationspanelet med Norge. Det betyder, at Per Ring Henriksen er formand hvert andet år. Det er en spændende udfordring:

"Som formand repræsenterer jeg jo ikke Danmark alene. Jeg har NATO-kasketten på og skal forsøge at få det bedste ud af det for NATO", forklarer Per Ring Henriksen.

"Vi har en god mulighed for at få indflydelse"

De danske repræsentanter ved NATO MAROPS-møder består af Per Ring Henriksen og af chefen for Søværnets Taktikkursus, som sidder i MAROPS-styregruppen. Desuden deltager skolens faggruppelødere i de respektive paneler. De kender alle de taktiske NATO MAROPS-procedurer til mindste detalje:

"Vi har fat i publikationerne hver dag. Vi bruger dem jo i undervisningen", fastslår Per Ring Henriksen.

NATO-ARBEJDSGRUPPER

Søværnet deltager i fire militær-maritime arbejdsgrupper i NATO:

- MAROPS (Maritime Operations)
- MCCIS (Maritime Command Control and Information System)
- NSWG (NATO Shipping Working Group, som drejer sig om samarbejde med civil skibsfart)
- HOSTAC (Helicopter Operations from Ships Other Than Aircraft Carriers)

NATO-LANDENE

	Albanien
	Belgien
	Bulgarien
	Canada
	Croatien
	Tjekkiet
	Danmark
	Estland
	Frankrig
	Tyskland
	Grækenland
	Ungarn
	Island
	Italien
	Letland
	Litauen
	Luxembourg
	Holland
	Norge
	Polen
	Portugal
	Rumænien
	Slovakiet
	Slovenien
	Spanien
	Tyrkiet
	England
	USA

Forsker ansat ved Søværnets Våbenkursus

Søren Hansen er civilingeniør og forsker ved Danmarks Tekniske Universitet. I de kommende tre år er han som led i et PhD-projekt også ansat ved Søværnets Våbenkursus.

Den 26-årige PhD-studerende har speciale inden for elektroteknologi. I sit PhD-projekt skal han arbejde med et system, der kan øge sikkerheden for, at Forsvarets droner kan lande i god behold, også selv om flyet får tekniske problemer.

Livsvigtige

Droner er små ubemandede fly, der bliver brugt som skydemål, når Søværnet over forsvaret mod luftangreb. Desuden kan dronerne være livsvigtige i krigszoner på landjorden. Her kan de sendes i luften med for eksempel en radiosender og fungere som radioforbindelse mellem to enheder på jorden. Eller flyet kan have et kamera installeret og rekognoscere et område for mulige fjender, inden de danske soldater rykker ind i området.

Men en gang imellem flyver dronerne ikke helt stabilt, og når flyet er landet, kan det tage lang tid at finde fejlen, så den ikke sker igen.

Derfor er der både i forhold til økonomi og soldaternes sikkerhed en god fornuft i at finde løsninger, der kan hjælpe flyets kontrollør på landjorden til i tide at opdage, at der er ved at ske en fejl under flyvningen. Det er dette som Søren

Hansen skal undersøge. Om ansættelsen af den unge PhD-studerende siger hans vejleder i Forsvaret, Jens Adrian fra den værnssælles dronesektion ved Søværnets Våbenkursus:

"Med Søren får vi en ny og helt enestående viden, og jeg er ikke i tvivl om, at han får udviklet et system, vi kan bruge. Når en drone er i luften, skal kontrolløren på landjorden holde øje med utroligt mange ting. Han kan derfor have rigeligt at se til. Derfor skal han have en advarsel på sin computerskærm, så han kan reagere på den og få flyet landet i sikkerhed. Det er dét, som Søren skal hjælpe os med".

"Det er spændende at søge efter nogle løsninger for dernæst at udfordre dem og se, om de virker"

Den sorte boks

Søren Hansen skal i første omgang analysere flyenes "sorte boks" for at finde et mønster i, hvornår en flyvning går

godt, og hvad der sker, når et fly havarerer. Dette skal han bruge til at undersøge, hvordan en computer kan omsætte disse data til signaler på kontrollørens skærm.

Søren Hansen ved mere end de fleste om matematik og elektriske signaler. Derimod er Søren Hansens viden om Forsvaret indtil videre en begrænset del af hans egen personlige sorte boks:

"Jeg trak frinummer til Forsvarets Dag og har ikke aftjent værnepligt. Jeg har heller aldrig leget med et fjernstyret fly. Det projekt, jeg skal arbejde med i Forsvaret er helt nyt for mig og ikke noget, jeg ville kunne komme til at arbejde med andre steder. Det er netop med til at gøre det interessant. Jeg synes, at det er spændende at søge nogle løsninger for dernæst at udfordre dem og se, om de virker", siger Søren Hansen.

Fra signal til computer

Han afsluttede sin uddannelse til civilingeniør i sommeren 2008 og har siden arbejdet som forskningsassistent ved Danmarks Tekniske Universitet, hvor han er med til at udvikle en traktor, der kan slå græs og sprøjte med ukrudtsmiddel i frugtplantager.

A photograph of a man with short brown hair, wearing a light blue long-sleeved sweater, standing outdoors. He is leaning his right hand on a large, yellow, horizontal model of a wing or aircraft component. The model has the words "NO HAND" printed in bold black letters. The background shows a light-colored building with windows. A stylized, light blue graphic of a wing is in the top left corner.

Ny viden: Med ansættelsen af civilingeniør Søren Hansen som PhD-studerende ved Søværnets Våbenkursus, får Forsvaret tilført en ny og helt enestående viden.

Enkelt fortalt går projektet ud på, at sensorer skal omsætte signaler til en computer, så der sættes en mekanisme i gang. Det er nøjagtigt den samme problematik, som Søren Hansen skal undersøge i sit PhD-studium ved Søværnets Våbenkursus. Søren Hansen forklarer:

"I princippet er der forsket meget i lignende systemer til andre ting, men det er stadig ikke så generelt, at man kan tage dem og installere dem i et fly. Det er stadig nogle andre ligninger, der for

eksempel beskriver principperne for et procesanlæg. Desuden er vi jo begrænset af, at vi ikke kan putte så meget udstyr i de små fly".

Søren Hansen starter sit PhD-studium med nogle måneder på skolebænken på Danmarks Tekniske Universitet. Desuden skal han på et halvt års studieophold ved et udenlandsk universitet midt i det tre-årige studieforløb. Det er et led i studiet, at han skal specialisere sig i viden, der kan føre til, at han kan skrive og få

godkendt sin PhD-afhandling. Derfor vil han ikke hele tiden arbejde fra sit nye skrivebord på Søværnets Våbenkursus:

"Men de metoder, som jeg forhåbentlig finder frem til, skal jeg jo have afprøvet i praksis sammen med gutterne i dronesektionen. Så jeg vil da også være på værkstedet ind imellem", fortæller den nyansatte forsker ved Søværnets Våbenkursus. ■

“Vi er nødt til at starte uddannelse af besætningerne til de første fregatter allerede nu”

Besætninger uddannes til de to første fregatter

Der er sat navne på besætningerne til de første to af Søværnets tre nye fregatter. Nu venter et hektisk treårigt uddannelsesprogram, inden de nye krigsskibe er fuldt kampklare.

133 navngivne besætningsmedlemmer er foreløbigt i spil. De sejler i dag på korvetterne OLFERT FISCHER og PETER TORDENSKIOLD. Dertil suppleres med personel fra andre enheder eller myndigheder i Søværnet, og med personel, som arbejder på byggeriet af fregatterne.

Hver fregat får en besætning på 101 mand, og personellet er nu så godt som på plads til den første fregat, IVER HUITFELDT. Skibet sættes i søen til december 2010 og skal være operativt i 2012. Inden da skal besætningen lære at sejle fregatten og betjene skibets avancerede militære materiel. De to andre fregatter, PETER WILLEMOES og NIELS JUEL er klar i løbet af de efterfølgende to år. Også disse skal besætningerne uddannes til at sejle. Det kræver en uddannelsesplan af dimensioner.

Ligner støtteskibene

For hvert enkelt besætningsmedlem er der afsat cirka ca. 50 dages sidemandsoplæring til søs. Dertil kommer kursusdage på land for en del af besætningsmedlemmerne. Foruden uddannelse af enheden alene og i samspil med andre enheder, samt udveksling til sammenlignelige fregatenheder i den hollandske og tyske flåde. For hver mand er der sammensat en individuel uddannelsesplan.

Det store puslespil af uddannelser lægges af en gruppe med repræsentanter fra korvetbesætningerne, 2. eskadre, Søværnets Specialskole og Forsvarets Materieltjeneste. Chef for OLFERT FISCHER, orlogskaptajn Ken Nielsen, forklarer:

“Vi er nødt til at starte uddannelse af besætningerne til de første fregatter allerede nu, hvis vi skal være klar til at sejle i slutningen af 2010. Heldigvis er der store ligheder mellem fregatterne og støtteskibene. Det er hovedsageligt udstyret til luftforsvar, der vil være meget anderledes. Derfor kan vi bruge ABSALON og ESBERN SNARE til uddannelse af besætningerne til søs. Det gælder både sidemandsoplæring og uddannelse, hvor instruktører fra kurserne under Søværnets Specialskole underviser på skibet. Den store sidegevinst er, at netop fregatbesætningerne vil kunne aflaste ABSALON og ESBERN SNAREs besætninger”. Vejen til fregatterne går således over de fleksible støtteskibe”.

Det første hold af kommende besætningsmedlemmer til IVER HUITFELDT var på uddannelse på ESBERN SNARE i juni. Uddannelserne om bord på støtteskibene fortsætter efter sommerferien frem til foråret 2010. Alle niveauer af besætningen, fra menige til officerer, skal på

uddannelse. Uanset om det er i kabysen eller intendanturet er det vigtigt, at de nye besætningsmedlemmer kender indretningen af skibet og de arbejds-gange, der gælder for deres funktion.

“Planlægningsmæssigt er vi kommet 99 procent i mål”

Når sidemandsoplæringen til søs er overstået, venter kursusdage for hvert enkelt besætningsmedlem. Enten til søs eller på et af Søværnets kurser i land.

“Vores udfordring er, at vi skal vide, hvornår vi kan have folk på sidemandsoplæring, og hvornår de kan komme på kursus. Samtidig skal vi sejle, have folk på vagt og på afspadsering”, siger Ken Nielsen.

Treårigt forløb

Ifølge Chefen for OLFERT FISCHER har langt størstedelen af besætningerne på korvetterne sagt ja til at flytte til fregatterne og dermed indgå i et længere uddannelsesforløb. De fleste fortsætter på fregatterne i den funktion, som de

Fra korvet til fregat

Hvad siger besætningen på OLFERT FISCHER til at skulle sejle fregat?

Maria Nissen, premierløjtnant, navigations-officer: Jeg skal være dæksofficer på fregatten, og så skal jeg fungere som vagtchef. Vi har lige været ude og se skibet. Det bliver jo helt fantastisk, selv om det har været noget særligt at sejle med OLFERT FISCHER. Det er kun et år siden, jeg blev færdig som officer, så OLFERT FISCHER vil altid være noget særligt for mig.

Martin Christensen, oversergent, forvaltningsassistent: Det bliver spændende at starte organisationen op på et helt nyt skib. Jeg får samme funktion, som jeg har nu, så det bliver mest sidefunktionen som vagtassistent, der bliver anderledes. Vi lægger en kultur bag os nu og skal skabe en ny. Der kommer selvfølgelig til at gå et stykke tid. Det nye skibs historie kommer jo først, når vi sejler.

Søren Kristensen, marinespecialist, maskinmand: Det er jo som at få et nyt stykke legetøj. Jeg har været glad for korvetten, men på fregatterne bliver det også godt. Vi får bedre arbejdsforhold. Blandt andet er generatoren smidt ind i et rum for sig, så der er mindre støj. Og de tunge løft kommer til at ske med kran. Jo, jeg glæder mig.

UDDANNELSESPUKKEL

På Søværnets Specialskole er kurserne klar til at uddanne de mange ekstra mand. Også selv om uddannelsen kommer ind oven i kursernes planmæssige funktionsuddannelser. Niels Mejlhede, der er chef for uddannelsessektionen ved Søværnets Specialskole, siger:

"Det er klart, at det ekstra behov for uddannelse giver os en pukkel på kurserne, og det vil betyde merarbejde for instruktørerne. Vi bliver nødt til at prioritere uddannelsen af besætningerne til fregatterne på bekostning af funktionsuddannelserne. Derfor vil vi gennemgå funktionsuddannelserne for at se på muligheden for at reducere uddannelsestiden på nogle fagområder".

Niels Mejlhede forudser dog, at det øgede pres på kurserne måske kan gå ud over uddannelserne for personallet i 1. eskadre:

"Men det kan også blive til gavn for 1. eskadre. Noget af udstyret på støtteskibene er også på 1. eskadres skibe. Derfor er der en mulighed for, at personel fra 1. eskadre kan få pladser på de kurser, vi holder for fregatbesætningerne", siger Niels Mejlhede.

havde på korvetterne. Det har dog ikke været muligt at flytte alle efter en én-til-én-model.

Nogle af funktionerne på fregatterne kræver en højere rang end på korvetterne, og der har også været de strukturbestemte uddannelser at tage højde for.

"Planlægningsmæssigt er vi kommet 99 procent i mål. Men der kan jo for eksempel være en kaptajnløjtnant, der under den tre år lange uddannelse til

at sejle fregat, skal på VUT II (Videreuddannelsesstrin II) og kommer tilbage som orlogskaptajn. Har vi så en ledig funktion til ham på fregatterne?", spørger Ken Nielsen retorisk. ■

Korvetter: Besætningerne til Søværnets nye fregatter overflyttes blandt andet fra korvetterne OLFERT FISCHER og PETER TORDENSKIOLD.

Notitser & nye bøger

Dobbelt medaljemodtager

Nyuddannet automatiktekniker fra Søværnet har modtaget hele to medaljer for sin svendeprøve.

Da marineoverkonstabel Peter Munch sidste år aflagde svendeprøve som automatiktekniker ved Søværnets Teknik Kursus, udløste svendeprøven et rent 12-tal. Med den flotte topkarakter kom han i medaljerækken til Københavns Haandværkerforenings årlige medaljeuddeling.

For at komme i betragtning til en medalje skulle han dog først endnu en gang vise, hvad han duer til. Det gjorde han ved en ekstra svendeprøve i håndværkerforeningen, som han bestod med glans i april i år. Så godt, at han for sin svendeprøve nummer to blev indstillet til en fornem bronzemedalje.

Den fine hæder fik han overrakt ved en festlig højtidelighed i Københavns Haandværkerforening den 26. maj med deltagelse af blandt andre Hendes Majestæt Dronningen og undervisningsminister Berthel Haarder.

Dermed kan den dygtige marineoverkonstabel nu bryste sig af hele to medaljer. Allerede i efteråret 2008 modtog han en sølvmedalje fra Metalindustriens Lærlingeudvalg. Nu har Peter Munch dygtiggjort sig yderligere.

I foråret har han taget en overbygning til automatikteknikeruddannelsen, inden han efter sommerferien igen skal ud i sejlende tjeneste.

Tillykke: Marineoverkonstabel og automatiktekniker Peter Munch modtager Hendes Majestæt Dronningens lykønskning for den flotte medalje.

1510 - 2010
**Flåden
500 år**

Flåden 500 år

Den 10. august 2010 fylder den danske flåde 500 år, og jubilæet vil selvfølgelig blive fejret på festlig vis.

På selve jubilæumsdagen vil der være en stor flådeparade i Københavns Havn, hvor et udvalg af Søværnets skibe sejler forbi og Regenten om bord på Kongeskibet.

Men også i løbet af det meste af jubilæumsåret er der planlagt en lang række aktiviteter. Lige fra bogudgivelser, TV-udsendelser, udstillinger, udenlandske flådebesøg, internationale konferencer til arrangementer for publikum.

I ugen for jubilæet vil danske og udenlandske orlogsskibe samles i København,

og Søværnet vil være vært ved en konference for de europæiske flådechefer.

Efter festlighederne i København deltager de udenlandske skibe i den årlige DANEX-øvelse.

For de ældre skoleelever er det tanken at udskrive en landsdækkende fortællekonkurrence, hvor præmierne er en sejlads med Søværnet i Nordatlanten. Post Danmark forventer at udsende fem jubilæumsfrimærker.

Desuden udsendes en jubilæumskalender, hvor alle aktiviteterne i jubilæumsåret er føjet ind, og hvor hver måned er illustreret med fotos fra hverdagen i Søværnet, Marinehjemmeværnet og

marieforeningerne. Fotos til kalenderen udvælges efter de indsendte bidrag fra en fotokonkurrence, som du kan læse om på bagsiden af dette nummer af SØVÆRNET.

Marinehjemmeværnet og marineforeningerne deltager desuden aktivt i flere arrangementer og vil være med til at brede jubilæet ud til andre dele af landet.

Som et led i forberedelserne til jubilæet indgår også en særlig hjemmeside. Blandt andet med kalender og omtale af de mange jubilæumsarrangementer. Hjemmesiden har adressen: flaaaden500.dk.

Forfatter: Orlogshistoriker
Hans Christian Bjerg,
Udgivet af Søofficers-Foreningen 2009,
Indbundet, 110 sider
Et begrænset oplag er stillet til rådighed
for ikke-medlemmer af Søofficers-
Foreningen.
Bogen kan erhverves ved henvendelse
til Søofficersforeningen mod betaling af
forsendelsesudgifter.

Samvær og kammeratskab

SØOFFICERS-FORENINGENS HISTORIE GENNEM 150 ÅR 1859-2009
I anledning af Søofficers- Foreningens 150 års jubilæum den 2.
april 2009 har foreningen fået marinehistorikeren Hans Christian
Bjerg til at udarbejde dette festskrift. Det er på samme tid en
opdatering og en fortsættelse af kommandør H. E. Foss tidligere
jubilæumsskrifter fra 75 års og 100 års jubilæerne i 1934 og 1959
og en ny og samlet selvstændig beretning om foreningens opståen
i midten af 1800-tallet og om dens liv og virke i de forløbne 150
år frem til i dag. Festskriftet giver dermed også et godt indblik i,
hvordan Søofficers-Foreningen fungerer i nutiden til glæde for sine
medlemmer og for de udvalgte andre brugere, der gives adgang til
at benytte foreningens faciliteter i Søkvæsthuset.

Bedste mand

**Da årets kadetaspiranter blev udnævnt
ved Søværnets Sergent- og Grundskole den
20. maj, havde kadetaspirant Rune Bust
ekstra grund til at være stolt.**

Rune Bust var udvalgt af sine kammerater
som den bedste mand på det bedste hold på
sergentelevernes ledertræningsøvelse. Prisen
for den fornemme hæder var et gavekort til
Nyboder Boghandel.

De nyudnævnte kadetaspiranter begyndte
deres uddannelse i Søværnet i starten af
august sidste år. Efter Søværnets basisuddan-
nelse har de været på togt med skoleskibet

GEORG STAGE og har siden nytår gennemført
sergentuddannelsen på Søværnets Sergent-
og Grundskole i Frederikshavn.

Af de 44 nyudnævnte kadetaspiranter
er de syv tekniske aspiranter. De begyndte
straks efter udnævnelsen deres uddannelse
til marineingeniører på Søværnets Officers-
skole. De 37 operative aspiranter gennemfører
i løbet af sommeren trænings- og praktikop-
hold ved de sejlene enheder og landtjene-
stesteder i Søværnet, inden de til september
starter på deres første modul, uddannelsen til
skibsfører, på officerssskolen.

Hædret: Kadetaspirant,
sergent Rune Bust modta-
ger et gavekort til Nyboder
Boghandel. Prisen blev
overrakt af chefen for
Søværnets Sergent og
Grundskole, kommandør
Lars Mikkelsen.

Pårørendeportalen på Facebook

Forsvarets pårørendeportal breder sig ud
til endnu flere danskere. Du kan nu også
finde gruppen på Facebook og møde
andre pårørende.

Pårørendeportalen har indtil nu annon-
ceret via bladannoncer og på hjemmesider.
Nu vil Forsvaret synliggøre Pårørendepor-
talen der, hvor mange pårørende med
sikkerhed befinder sig.

Derfor er der blevet oprettet en tilhænger-
side for Pårørendeportalen på netværks-
siden Facebook, som tæt på halvdelen af
Danmarks befolkning jævnligt benytter.

Fra din personlige profil på Facebook kan
du tilføje Pårørendeportalens side og
dermed vise, at du har et tilhørsforhold til
portalen. Søg på Forsvarets Pårørendepor-
tal fra din side på Facebook og se mere.

Bang: En gammel mine fra Anden Verdenskrig bliver sprunget væk med den franske kyst i baggrunden. Vandsøjlen er over 100 meter høj.

Operation minesprængning 2009

I slutningen af april arbejdede NATO's minerydningsstyrke ud for den franske kyst, og der blev fundet og bortsprængt rigtigt mange miner. I et helt år er styrken under dansk kommando.

➤ Styrken, der har navnet SNMCMG1, består af seks skibe fra seks forskellige lande. Kommandoen foregår fra THETIS, hvor den danske stab arbejder. Styrkens primære mål er, som en slags sejlgende rullemarie, at finde og rydde de gamle miner, som tyskerne smed ud under Anden Verdenskrig. I løbet af de otte dage ud for Normandiets kyst fandt og bortsprængte styrken 14 bomber og miner.

"Et vigtigt redskab i eftersøgningen efter de gamle miner var tyske minekort fra krigen"

Brug af gamle, tyske minekort

Et vigtigt redskab i eftersøgningen efter de gamle miner var tyske minekort fra krigen. På dem kunne styrken se tyskernes planer for minelægningen, og det var en værdifuld hjælp undervejs, selvom de ikke har været 100 procent korrekte.

"Tyskerne var jo overbeviste om, at når de allierede måtte komme, ville det ske oppe i Calais-området, hvor Kanalen snævrer ind. Derfor lavede tyskerne en ret heftig minering langs hele området,

og det er her, vi har haft fokus på at finde og fjerne minerne," fortæller kommandørkaptajn Henrik Holck Rasmussen, der er chef for NATO-styrken.

Han pointerer, at det ikke i sig selv er en succes, at man har fundet og

bortsprængt et særligt højt antal miner. I stedet er succeskriteriet, at man bliver færdig med at gennemsege området, som nu er blevet støvsuget for de gamle, farlige efterladenskaber til glæde for især fiskerne i området.

Oversigt: Kortet over operationsområdet, som undervejs blev opdateret med sorte nåle for fundne og bortsprængte miner.

Gamle miner stadig farlige

De gamle miner sprænger ikke af sig selv på havbunden efter så mange år, fordi batterierne til detonatorerne er døde. Men de kan stadig være farlige, hvis eksempelvis fiskere får dem i nettet og om bord på deres skibe. Det forklarer Henrik Holck Rasmussen:

"Sprængstoffet i minerne er stadig særdeles virksomt, og der skal ikke ligge gammelt sprængstof rundt omkring på havbunden."

Operationen ved den franske kyst løb frem til den 30. april, hvorefter minerydningsstyrken rykkede nord på til andre farvande for at lede videre. Styrken fik i løbet af ugen ud for Dieppe gennem søgt 245 kvadratkilometer hav.

"Der skal ikke ligge gammelt sprængstof rundt omkring på havbunden"

Dansk skib i centrum

Det danske kommandoskib THETIS er en god platform for staben og operationen, der inkluderer i alt over 200 mand. Skibet er indrettet til at have en stab om bord. Desuden er THETIS en vigtig del af operationen, når de deltagende skibe skal forsynes med eksempelvis brændstof og ferskvand.

NATO-styrken har i 2009 planlagt fire store operationer, alle med THETIS som centrum. Udover operationen ved Dieppe og Normandiet er farvande ud for Holland, Belgien, Tyskland og Polen blevet gamle miner fattigere, når kommandoen til januar næste år gives videre til det næste land i rækken.

Sådan bliver en NATO-stab til

Medlemmerne af den danske stab blev udvalgt i sommeren 2007, hvor chef Henrik Holck Rasmussen forinden havde modtaget ansøgninger og haft de interesserede til samtaler.

Seniorsergent Mads Pedersen på 41 år blev en del af staben i NATO-styrken SNMCMG1, der står for Standing NATO Mine Counter Measures Group 1.

Mads Pedersen blev opfordret til at søge stillingen af en kammerat i Søværnet, der mente, at Mads passede godt til jobbeskrivelsen. Andre blev headhuntet fra både 1. og 2. eskadrer.

Plan A, B, C og D

NATO har udstukket de overordnede regler for operationen, og så er det op til staben at udføre dem bedst muligt:

"Vores vigtigste opgave er som omdrejningspunkt for operationen at samle alle trådene omkring styrkens minerydninger og hele tiden være et godt skridt foran," fortæller Mads Pedersen og forklarer det yderligere således:

"Jobbet her kan også beskrives som en konstant brainstorming efter fremadrettede muligheder. Vi skal selvfølgelig altid have en plan A og en plan B, vi bør have en plan C, og det er en rigtig god idé at have en plan D."

Koncentreret optræningsproces

Kernestaben består af otte mand, nemlig chefen, en belgisk officer, en mineofficer, en dykkerofficer, en stewart, en kommunikationsbefalingsmand, en signalmand og en assisting staff-officer.

Holdet mødtes første gang i januar 2008 til det første af tre seminarer, der både skulle ryste de nye kolleger sammen og fungere som introduktion til og træning af de opgaver, der ventede. I løbet af sommeren samme år begyndte staben så at deltage i forskellige øvelser med andre stabe, hvor erfaringer blev sammenkørt og givet videre, og arbejdet blev mere målrettet og konkret.

I oktober 2008 samledes holdet for første gang på kommandoskibet THETIS, inden kommandørkaptajn Henrik Holck Rasmussen officielt fik overdraget kommandoen over styrken den 13. januar 2009.

Til kajs: Isbryderen Elbjørn i Limfjorden midt i Aalborg ligger klar til at tage imod gæster over sommeren.

Hvad er der blevet af de veltjente flådeskibe, der er udfaset efter årtier i Danmarks tjeneste. I en ny artikelserie kan du møde fire tidligere danske krigsskibe, der stadig er masser af liv i.

HAJEN
SØVÆRNET marts 2009

ELBJØRN
SØVÆRNET juni 2009

SÆLEN
Søværnet oktober 2009

PEDER SKRAM
Søværnet december 2009

Hvad blev der af dem?

Isbryderen blev familierestaurant

I Limfjorden i det indre Aalborg ligger den gamle isbryder Elbjørn, der nu er forvandlet til et hyggeligt spisested. Der er sket meget med skibet, men ombygningen er holdt i den oprindelige stil.

➤ I vinteren 1995-1996, sidst vi havde isvinter i Danmark, var isbryderen Elbjørn på vej ned for at bryde is syd for Falster. Undervejs havarerede Elbjørn på den ene motor, og skibet måtte derfor slæbes til Fredericia på værft. Der blev det konstateret, at det ikke kunne betale sig at reparere den allerede dengang gamle dame, der oprindeligt blev bygget af den danske stat tilbage i 1953. Skaderne var for omfattende. Både en motor og en generator var stået af.

Derefter blev Elbjørn slæbt fra Fredericia til Frederikshavn, hvor den lå fra 1996 til 2003. Her kom den på auktion. Op til auktionen var der tale om, at isbryderen skulle købes og gives til HKH Kronprins Frederik i folkegave, men så kom der en kok og købte den i stedet.

“Efter kun en måneds tid tog vi hen og kiggede på skibet igen. Det gik over al forventning, og allerede på vej hjem i bilen kontaktede vi banken og satte et møde i stand”

Elbjørn lagde til i Aalborg, hvor den åbnede som gourmetrestaurant, men den tid er også forbi nu. Den gamle isbryder blev i august sidste år købt af to gange Jess. En Birnbaun og en Thuen. Sidstnævnte er nu daglig leder af restauranten.

Lynhurtig forelskelse

Jess Thuen havde aldrig været i restaurationsbranchen før. Han kommer oprindeligt fra den grafiske branche, hvor han har arbejdet som arbejdsleder, men pludselig fik han lyst til at prøve noget fuldstændigt anderledes:

“Vi var to kammerater, der var inde at spise på skibet. På det tidspunkt var der faktisk nogle rygter om, at det skulle sættes til salg, og så begyndte vi, nærmest for sjov, at tale om, at det var ærgerligt, at det ikke var blevet udnyttet noget bedre,” fortæller Jess. Herefter gik det hurtigt:

“Efter kun en måneds tid tog vi hen og kiggede på skibet igen. Det gik over al forventning, og allerede på vej hjem i bilen kontaktede vi banken og satte et møde i stand.”

Jess har også en uddannelse som landbrugsmaskinmekaniker, så han havde fra begyndelsen svært ved at stå for de

gamle motorer og de tekniske installationer.

Ombygning, renovering og ny menu

I første omgang så Jess og Jess på projektet ud fra et økonomisk perspektiv, men hurtigt blev det et mere personligt mål at give skibets dets klassiske stil igen. De gik derfor i gang med en totalrenovering af hele Elbjørn:

"Planen var, at vi ville lave en charmerende og hyggelig restauration, som henvender sig til hr. og fru Danmark. De mennesker, der vil betale flere hundreder kroner for en menu, de er så få, at det ikke ville passe ind i vores idéer. Vi vil hellere have flere igennem, så flere kan få den oplevelse, som vi jo selv synes, det er at spise her," fortæller Jess Thuen, og makker Jess Birnbaun bryder ind:

"Vi vil gerne være et sted for alle. Et sted, hvor man stadig kan komme i et par træsko, uden at det kommer til at virke som et cafeteria."

Opindeligt var deres plan, at Elbjørn skulle være en fiskerestaurant, men det er de gået væk fra igen. Der kan selvfølgelig stadig bestilles fisk, men der er også steaks, suppe og hjemmelavede burgere på menuen.

Prismæssigt ligger Isbryderen Elbjørn i midterfeltet, og en hovedret ligger på omkring 150 kroner.

Historien interessant for gæster

Elbjørn er et flot skib rent designmæssigt, selvom det hælder voldsomt fra midten og ud og generelt er gammeldags. Der er runde hjørner og skæve sider, men det giver det hele en særlig stemning, mener Jess Thuen:

"De eneste ting, vi ikke har skullet bruge, da vi rendte rundt og byggede om her, er en vinkelmåler og et vaterpas. For her findes sgu ikke en eneste ret vinkel på hele det her skib. Det har været

ualmindeligt bøvet, og det har stillet ualmindelig store krav til arbejdet, men det har været nogle sjove og spændende udfordringer."

Jess Thuen fortæller også, at gæsterne normalt er meget interesserede i at høre nærmere om, hvad det er for et skib, og det er noget, der gør ham både glad og stolt:

"Jeg føler mig lidt som halvt kustode og halvt kaptajn, når jeg viser folk rundt på skibet og fortæller om både dets historie og teknikken bag," som han forklarer det.

"Vi vil gerne være et sted for alle. Et sted, hvor man stadig kan komme i et par træsko, uden at det kommer til at virke som et cafeteria"

Restaureringen af den gamle isbryder var færdig den 1. juni i år, og på en solrig sommerdag kan Elbjørn nu huse ikke mindre end 400 gæster. 250 i restauranten indvendigt og 150 andre, der på dækket kan nyde frokost, fadøl eller softice.

Isbrydere i dag

Søværnet har i dag tre isbrydere tilbage, nemlig DANBJØRN, ISBJØRN OG THORBJØRN, som er en del af Istjenesten. De tre isbrydere er tilknyttet 1. Eskadre og har basehavn på Flådestation Frederikshavn, hvorfra skibene, i perioden fra den 15. december til 31 marts, er på kort varsel, hvis deres indsættelse skulle blive nødvendig.

OM ELBJØRN

Bygget: 1953

Jomfrusejlads: 1954

Længde: 51 meter

Bredde: 12 meter

Højde: 23 meter

Dybdegang for: 3,96 meter

Dybdegang agter: 4,9 meter

Displacement/vægt: 1.650 tons

Bruttotonnage: 893 RT

Nettotonnage: 259 RT

Fart i åben vand: 11 knob

Olieforbrug i døgn ved max-effekt: 8 ton

Stolt ejer: Den ene halvdel af restaurantejerparret Jess og Jess, her Jess Thuen.

Røgforgiftning: En tilskadekommen figurant hjælpes op af motorrummet, hvor han har været spærret inde. Imens er røgdykkere på vej ned for at slukke branden.

BALTIC SAREX 09

Brandskader, røgforgiftning, chok, panik, forvirring, redningsaktioner, førstehjælp og evakueringer. Det gik hedt for sig ved Bornholm i uge 18.

Her blev årets store, internationale redningsøvelse, BALTIC SAREX, nemlig af afviklet i farvandet omkring solskinsøen.

Deltagerne i øvelsen kom fra syv af de ni lande, som støder op til Østersøen, og samlet deltog 25 skibe, fire helikoptere og et fly.

Øvelse med vigtigt udbytte

BALTIC SAREX er en årligt tilbagevendende øvelse i Østersøen, hvor hovedformålet er at træne samarbejdet nationerne imellem. Primært med henblik på at vedligeholde og udbygge de færdigheder, som er nødvendige, når og hvis der indtræffer en ulykke til havs.

Operationsofficer ved Bornholms Marinestrikt, kaptajnøjtnant Claus Ryländer, fortæller:

"Det giver i høj grad mening at gennemføre denne øvelse. Dels giver det

enhederne et stort uddannelsesmæssigt udbytte, men det giver også os, der leder redningsaktioner i Østersøen, et godt indblik i, hvad vi rent praktisk kan i forbindelse med en eventuel ulykke til havs."

"Pludselig opstod der problemer med skibets motorer, og en brand brød ud under dækket"

Brand om bord på HAVFRUEN

Øvelsen blev opbygget af flere faser, hvor første fase foregik på land med teori, anden fase foregik til havs, og tredje fase bestod af evaluering og afslutning.

En af de øvelser, som netop anden fase bestod af, gik vildt for sig på patruljefartøjet HAVFRUEN. Skibet var torsdag formiddag centrum for øvelsen. Pludselig opstod der problemer med skibets motorer, og en brand brød ud under dækket. Figuranter fra Beredskabskorpset og Marinehjemmeværnet deltog i øvelsen som syge og sårede, og det var nu op til de nærliggende skibe at komme HAVFRUEN til undsætning. Hurtigt kom både danske redningsfartøjer og et litauisk skib til, og de sårede blev reddet, og branden slukket.

Realistisk katastrofe på Bornholmstrafikken

Ugens største, enkeltstående begivenhed i redningsøvelsen inkluderede intet mindre end en stor færge fra Bornholmstrafikken. Torsdag eftermiddag sejlede den ud fra Rønne Havn med over 100 figuranter, som primært bestod af helt almindelige mennesker fra lokalområdet.

De blev bedt om at sprede sig rundt på færgen, som man normalt ville gøre på en sejltur af den slags, så det hele virkede så realistisk som muligt.

Pludselig blev der over højttalerne advaret om brand, og så gik et voldsomt stort evakueringsarbejde i gang for øvelsens mange deltagere.

Samarbejde: En litauisk officer forsøger at dirigere en del af redningsaktionen, mens tilskadekomne hjælpes i baggrunden.

Figuranter var besvimet i cafeteriet, nogle gik i panik eller chok, og nogle rendte forvirret rundt og forsøgte forgæves at hjælpe – dog med det resultat, at de besværliggjorde arbejdet for de reddere, der kom til. Alt sammen nøje tilrettelagt, selvom det virkede utroligt realistisk.

De sårede blev reddet, og de hårdest ramte blev fløjet væk i helikopter.

Tilfredshed med samarbejdet

Oven på øvelsen og den første del af evalueringen er kaptajnløjtnant Claus Rylander, der havde været med til at planlægge og tilrettelægge forløbet og de forskellige situationer undervejs, tilfreds med resultatet:

"Jeg synes, der var en god ånd skibene, besætningerne og de deltagende lande imellem. Samarbejdet plejer at være godt, men jeg synes alligevel, det var en smule ekstra godt i år, så det er meget positivt," fortæller en tilfreds Claus Rylander.

Han er nu gået i gang med at indsamle evalueringsrapporter fra alle de enheder, der var med i øvelsen. Ud fra dem, der allerede er kommet ind, kan han spore en bred tilfredshed:

"Figuranter var besvimet i cafeteriet, nogle gik i panik eller chok, og nogle rendte forvirret rundt og forsøgte forgæves at hjælpe"

"Vi har fået både en masse ros og en masse konstruktive forslag til, hvordan vi kan gøre øvelsen endnu bedre. Det tager vi selvfølgelig med videre i planlægningen af BALTIC SAREX 10, så vi hele tiden udvikler os i den rigtige retning."

Evakuering: Røgdykkere er i færd med at hjælpe besvimede figuranter ud af færgens cafeteria, hvor et tykt lag røg besværliggjorde aktionen.

Hvad laver en orlogsprovst

**Hvordan bliver man orlogsprovst i Søværnet, og hvad laver sådan én egentlig?
En varm solskinsdag blev jeg budt inden for i en dejligt kølig Holmens Kirke
for at blive klogere.**

➤ Ejgil Bank Olesen er Søværnets orlogsprovst. Han er opvokset i et kirkeligt miljø i det vestlige Jylland. Han havde et stort behov for at studere og lære mere om tro og kirken. Han ville blive klogere på, om det hele nu var skruet anderledes sammen, end den opfattelse han havde mødt i de indremissionske kredse. Derfor begyndte han at læse teologi.

Men inden han begyndte at læse, aftjente han sin værnepligt, hvor han var soldat i Hæren.

Slap for tjeneste for at læse teologi

Forsvaret ville egentlig gerne have ham til at fortsætte som sergent, men han var kun 18 år, så han mente ikke, han var godt nok rustet til det, og efter en samtale med oberstløjtnanten fik han lov til at slippe. I stedet flyttede han til København, hvor han begyndte sit teologistudium.

"Da jeg var uddannet, fik jeg så lyst til at søge jobbet som præst i Holmens Kirke. Der var rigtig mange ansøgere, over 30 tror jeg, fordi det er en af landets mest populære kirker. Normalt ville man nok have givet stillingen til en voksen mand, og jeg følte mig endnu ikke helt voksen på det tidspunkt, men menighedsrådet var alligevel enige om, at det var mig, der skulle have stillingen, og den fik jeg så," fortæller en smilende Ejgil Bank Olesen, mens han tænker tilbage.

Opdelt stilling mellem Kirken og Søværnet

Med til stillingen hørte så det særlige, at Ejgil Bank Olesen samtidig blev ansat 50 procent af Forsvaret, altså i Søværnet. Det passede ham faktisk rigtig godt, selvom det ikke havde været hovedårsagen til, at søgte stillingen.

På den ene side var han en ganske almindelig præst med gudstjenester, konfirmationer, begravelser, og hvad der ellers hører til. Samtidig var han ugentligt på Søværnets grundskole, hvor han også fungerede som præst. Her forklarede han om de kirkelige forhold i Søværnet og stod for gudstjenesterne, som var populære.

"Jeg sejlede i både danske, grønlandske og færøske farvande, og jeg var også med under Golfkrigen"

Det bedste ved stillingen var dog hverken tiden i kirken eller på grundskolen:

"Udover det tog jeg løbende ud at sejle både tre og fire måneder om året. Jeg sejlede i både danske, grønlandske og færøske farvande, og jeg var også

med under Golfkrigen. Jeg havde meget at gøre med de fastansatte sømænd, og det var virkelig spændende, forklarer orlogsprovsten, der dengang altså kun var orlogspræst. Han fortsætter:

"Og sådan gik de første 17 år af min tilværelse i kirken, indtil jeg blev orlogsprovst i 2001. Så kom mit liv til at se en del anderledes ud."

Og hvad går jobbet så ud på?

Orlogsprovsten er Søværnets gejstlige overhoved, og det er ham, der sørger for, at det hele fungerer blandt de 15 præster, han har til sin rådighed:

"En provst er sådan set også en præst, men en provst har flere funktioner og ansvarsområder. Især i samarbejdet mellem præsterne og biskoppen. Jeg har altså en forpligtelse over for biskoppen til at rapportere om, hvordan præsterne har det og klarer sig. Jeg står også for sygdom, ferie og så videre. Jeg plejer at kalde mig selv for en slags mellemleder," forklarer Ejgil Bank Olesen.

Det er også orlogsprovsten, der står for at arrangere og administrere udsendelsen af Søværnets præster til de skibe, der sejler både internationale operationer og i Nordatlanten. Præsterne har typisk en ganske almindelig præstestilling 11 måneder om året, og så er han eller hun udsendt på et af Søværnets skibe en måned.

"Ude på skibene er vores spidskompetence selvfølgelig arbejdet omkring tro, gudstjenester og det evige liv, men vi involverer os også meget i velfærdsarbejde. Vi spiller gerne bingo-banko med folk derude, og vi holder samtaler og hjælper dem med personlige problemer, hvis nogen har behov for det. Vi er gode til at lytte og forstå, og så har vi jo total tavshedspligt, så intet kommer videre," slår orlogsprovsten fast.

Gamle traditioner i Holmens Kirke

Det var Christian den Fjerde, der byggede Holmens Kirke tilbage i 1619 ved at ombygge en gammel ankersmedje. Få år forinden havde han ladet boliger til orlogsflådens folk bygge i samme område. De lå mellem Sankt Nikolaj Kirke og Holmen og blev kendt som Skipperboligerne. De nye boliger tiltrak så mange nye tilflyttere, at kongen mente, at de skulle have en ny kirke.

Det var derfor også Kong Christian den Fjerdes idé, at netop Holmens Kirkes provst fast skulle betjene orlogsflåden.

"Søværnets kirke er og bliver Holmens Kirke, og derfor, tror jeg, vil provsten herinde fortsat være orlogsprovst i mange år endnu. Det er en gammel tradition," afslutter Ejgil Bank Olesen. ■

Gejstligt overhoved: Orlogsprovst Ejgil Bank Olesen foran Holmens Kirke i København.

1510 - 2010
**Flåden
500 år**

FOTOKONKURRENCE

"MENNESKET I DET MILITÆRE MARITIME MILJØ"

Den danske flåde har intet mindre end 500 års jubilæum i 2010. Det vil blive fejret med et stortstilet program hen over året.

I forbindelse med jubilæet udsendes en særlig jubilæums-kalender. Den skal afspejle de mange facetter af livet i den danske flåde i dag.

Derfor inviterer Søværnet alle medarbejdere og alle medlemmer af Marinehjemmeværnet og Danmarks Marineforening til at deltage i en fotokonkurrence, hvor de vindende billeder vil blive brugt i kalenderen. Der vil være 12 vinderfotos, ét for hver måned i året.

De 12 vindere får et weekendophold for to, fyldt med maritime oplevelser.

Konkurrencebetingelser:

- Foto-format 1772 x 2506 pixel eller 15 x 21 cm i 300 dpi
- Billederne skal afspejle årets gang måned for måned
- Tema for billederne er "Mennesket i det militære maritime miljø"
- Deadline: 1. september 2009
- Foto til konkurrencen sendes til:
Søværnets Operative Kommando, Postboks 1483, 8220 Brabrand, att.: Pernille Kroer, e-mail: perniklekrøer@mil.dk eller Par No 1, Vesterbrogade 8, 8800 Viborg, att.: Leif Mortensen, e-mail: lm@pn1.dk
- Søværnet forbeholder sig ret til at anvende indsendte billeder i trykte og elektroniske medier

Vinderne får direkte besked. God fornøjelse!

VÆR MED I FESTEN!

pn1net.dk

Id-nr. 46332 UMM

Returneres ved varig adressændring

Søværnet

Afsender: SOK · Postboks 1483 · 8220 Brabrand · Tlf. 89 43 30 99